

WSPÓLNE STANOWISKO (WE) NR 26/2006**przyjęte przez Radę w dniu 25 września 2006 r.****w celu przyjęcia decyzji Parlamentu Europejskiego i Rady ustanawiającej program „Europa dla Obywateli” na rzecz promowania aktywnego obywatelstwa europejskiego na lata 2007–2013**

(2006/C 295 E/04)

PARLAMENT EUROPEJSKI I RADA UNII EUROPEJSKIEJ,

uwzględniając Traktat ustanawiający Wspólnotę Europejską, w szczególności jego art. 151 i 308,

uwzględniając wniosek Komisji Europejskiej,

uwzględniając opinię Europejskiego Komitetu Ekonomiczno-Społecznego ⁽¹⁾,uwzględniając opinię Komitetu Regionów ⁽²⁾,stanowiąc zgodnie z procedurą przewidzianą w art. 251 Traktatu ⁽³⁾,

a także mając na uwadze, co następuje:

- (1) Traktat ustanawia obywatelstwo Unii, które uzupełnia obywatelstwo krajowe poszczególnych państw członkowskich. Jest ono ważnym elementem wzmocnienia i zabezpieczenia procesu integracji europejskiej.
- (2) Wspólnota powinna w pełni uświadomić obywatelom ich obywatelstwo europejskie, korzyści płynące z jego posiadania, a także prawa i obowiązki, które powinny być promowane z poszanowaniem zasady pomocniczości i w celu zachowania spójności.
- (3) Szczególnie pilne jest pełne uświadomienie obywatelom posiadania przez nich obywatelstwa Unii Europejskiej w kontekście szerokiej refleksji na temat przyszłości Europy zainicjowanej przez Radę Europejską w Brukseli w dniach 16 i 17 czerwca 2005 r. Program „Europa dla Obywateli” powinien zatem uzupełniać inne podjęte w tym kontekście inicjatywy, ale się z nimi nie pokrywać.
- (4) Aby obywatele w pełni popierali integrację europejską, należy położyć większy nacisk na wspólne wartości, historię i kulturę, będące kluczowymi elementami uczestnictwa w społeczeństwie zbudowanym w oparciu o zasady wolności, demokracji i poszanowania praw człowieka, różnorodności kulturowej, tolerancji i solidarności, zgodnie z Kartą Praw Podstawowych Unii Europejskiej ⁽⁴⁾ proklamowaną dnia 7 grudnia 2000 r.

- (5) Propagowanie aktywnego obywatelstwa jest kluczowym elementem wzmocnienia nie tylko walki z rasizmem,

ksenofobią i nietolerancją, ale także spójności i rozwoju demokracji.

- (6) W kontekście strategii informacji i komunikacji UE, należy zapewnić szerokie rozpowszechnienie i duży wpływ działań wspieranych przez program.

- (7) Aby przybliżyć Europę jej obywatelom i umożliwić im pełne uczestnictwo w budowaniu Europy, która byłaby im coraz bliższa, konieczne jest zwrócenie się do wszystkich obywateli i osób legalnie zamieszkających w państwach uczestniczących oraz zaangażowanie ich w ponadnarodowe wymiany i współpracę, przyczyniając się do budowania poczucia przynależności do wspólnoty dzielącej te same europejskie ideały.

- (8) Parlament Europejski w rezolucji przyjętej w 1988 r. uznał, że należy podjąć znaczne starania w celu rozszerzenia kontaktów pomiędzy obywatelami różnych państw członkowskich oraz oświadczył, iż uzasadnione i pożądane jest szczególne wsparcie ze strony Unii Europejskiej dla rozwoju projektów partnerskich pomiędzy miastami w różnych państwach członkowskich.

- (9) Rada Europejska kilkakrotnie uznawała potrzebę przybliżenia Unii Europejskiej i jej instytucji obywatelom państw członkowskich. Zachęcała ona instytucje Unii, aby prowadziły i rozwijały otwarty, przejrzysty i regularny dialog ze zorganizowanym społeczeństwem obywatelskim, propagując w ten sposób uczestnictwo obywateli w życiu publicznym i w procesie podejmowania decyzji oraz kładąc nacisk na podstawowe wartości wspólne dla wszystkich obywateli Europy.

- (10) Rada przyjęła decyzją 2004/100/WE z dnia 26 stycznia 2004 r. ustanawiającą wspólnotowy program działań na rzecz promowania aktywnego obywatelstwa europejskiego (udział społeczeństwa obywatelskiego) ⁽⁵⁾ program działań, który potwierdził potrzebę propagowania trwałego dialogu z organizacjami społeczeństwa obywatelskiego i władzami miejskimi oraz wspierania aktywnego zaangażowania obywateli.

⁽¹⁾ Dz.U. C 28 z 3.2.2006, str. 29.⁽²⁾ Dz.U. C 115 z 16.5.2006, str. 81.⁽³⁾ Opinia Parlamentu Europejskiego z dnia 5 kwietnia 2006 r. (dotychczas nieopublikowana w Dzienniku Urzędowym), wspólne stanowisko Rady z dnia 25 września 2006 r. oraz stanowisko Parlamentu Europejskiego z dnia... (dotychczas nieopublikowane w Dzienniku Urzędowym).⁽⁴⁾ Dz.U. C 364 z 18.12.2000, str.1.⁽⁵⁾ Dz.U. L 30 z 4.2.2004, str. 6.

- (11) Projekty obywatelskie o wymiarze ponadnarodowym i międzysektorowym są ważnymi narzędziami docierania do obywateli i promowania świadomości europejskiej, spójności społecznej oraz wzajemnego zrozumienia.
- (12) Organizacje społeczeństwa obywatelskiego na szczeblu europejskim, krajowym, regionalnym i lokalnym są ważnymi elementami aktywnego uczestnictwa obywateli w społeczeństwie oraz wspomagają pobudzanie wszystkich aspektów życia publicznego. Są także pośrednikami pomiędzy Europą i jej obywatelami. Dlatego należy je wspierać i zachęcać do ponadnarodowej współpracy.
- (13) Organizacje badające europejski porządek publiczny mogą dostarczać idei i refleksji ożywiających debatę na poziomie europejskim. Zalecane jest zatem również wsparcie — jako punktu stycznego łączącego instytucje europejskie i obywateli — działań, które odzwierciedlają ich zobowiązanie do tworzenia europejskiej tożsamości i obywatelstwa, poprzez ustanowienie procedur opartych na przejrzystych kryteriach, w celu wsparcia sieci informacji i wymiany.
- (14) Warto również kontynuować działanie rozpoczęte przez Unię Europejską w kontekście decyzji nr 792/2004/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 21 kwietnia 2004 r. ustanawiającej wspólnotowy program działań wspierający organy działające na szczeblu europejskim w dziedzinie kultury⁽¹⁾ na rzecz ochrony i upamiętniania najważniejszych miejsc i archiwów związanych z deportacjami. W ten sposób podtrzymywana będzie świadomość pełnego wymiaru i tragicznych konsekwencji drugiej wojny światowej oraz krzewiona będzie powszechna pamięć o przeszłości jako droga do wyjścia poza przeszłość i zbudowania przyszłości.
- (15) W przyjętym przez Radę Europejską w Nicei w dniach 7 — 9 grudnia 2000 r. oświadczeniu w sprawie sportu odnotowano, że „mimo braku jakichkolwiek bezpośrednich kompetencji na tym obszarze Wspólnota, na mocy różnych postanowień Traktatu, musi brać w swoim działaniu pod uwagę społeczne, edukacyjne i kulturowe funkcje nieodłącznie związane ze sportem.”
- (16) Szczególną uwagę należy zwrócić na zrównoważoną integrację w ponadnarodowych projektach i działaniach obywateli i organizacji społeczeństwa obywatelskiego ze wszystkich państw członkowskich.
- (17) Kraje kandydujące oraz kraje EFTA, które są stronami porozumienia EOG, są uznawane za potencjalnych uczestników programów wspólnotowych, zgodnie z porozumieniami zawartymi z tymi krajami.
- (18) Rada Europejska w Salonikach, obradująca w dniach 19 i 20 czerwca 2003 r. przyjęła „Agendę z Salonik dla Bałkanów Zachodnich: W kierunku integracji europejskiej”, w której zaprosiła kraje Bałkanów Zachodnich do uczestnictwa we wspólnotowych programach i agencjach. Dlatego kraje Bałkanów Zachodnich należy uznać za potencjalnych uczestników programów wspólnotowych.
- (19) Program powinien być regularnie monitorowany i oceniany w sposób niezależny, we współpracy z Komisją i państwami członkowskimi, w celu umożliwienia jego korekt niezbędnych dla należytego wdrażania środków.
- (20) Procedury monitorowania i oceny programu powinny opierać się na celach i wskaźnikach, które są konkretne, wymierne, osiągalne, istotne i określone w czasie.
- (21) Rozporządzenie Rady (WE, Euratom) nr 1605/2002 z dnia 25 czerwca 2002 r. w sprawie rozporządzenia finansowego mającego zastosowanie do budżetu ogólnego Wspólnot Europejskich⁽²⁾ (zwane dalej „rozporządzeniem finansowym”) i rozporządzenie Komisji (WE, Euratom) nr 2342/2002 z dnia 19 listopada 2002 r. ustanawiające szczegółowe zasady wykonania rozporządzenia Rady (WE, Euratom) nr 1605/2002 w sprawie rozporządzenia finansowego stosowanego do budżetu ogólnego Wspólnot Europejskich⁽³⁾, które zabezpieczają interesy finansowe Wspólnoty, muszą być stosowane z uwzględnieniem zasad prostoty i spójności w wyborze instrumentów budżetowych, ograniczenia liczby przypadków, w których Komisja ponosi bezpośrednią odpowiedzialność za ich wdrożenie i zarządzanie, a także wymaganej proporcjonalności pomiędzy ilością zasobów i obciążeniem administracyjnym związanym z ich wykorzystaniem.
- (22) Należy również przyjąć odpowiednie środki mające na celu zapobieganie nieprawidłowościom i nadużyciom finansowym oraz odzyskanie utraconych i niewłaściwie wypłaconych lub wykorzystanych środków.
- (23) Zgodnie z zasadą należytego zarządzania finansami wdrożenie programu może zostać uproszczone przez odwołanie się do finansowania przy pomocy kwot ryczałtowych, w odniesieniu do wsparcia przyznanego uczestnikom programu lub wsparcia wspólnotowego dla struktur ustanowionych na szczeblu krajowym do zarządzania programem.
- (24) Niniejsza decyzja ustanawia kopertę finansową na całkowity czas trwania programu, stanowiącą podstawowe odniesienie dla władzy budżetowej w rozumieniu pkt. 37 Porozumienia międzyinstytucjonalnego z dnia 17 maja 2006 r., między Parlamentem Europejskim, Radą i Komisją w sprawie dyscypliny budżetowej i należytego zarządzania finansami⁽⁴⁾.

⁽¹⁾ Dz.U. L 138 z 30.4.2004, str. 40.

⁽²⁾ Dz.U. L 248 z 16.9.2002, str. 1.

⁽³⁾ Dz.U. L 357 z 31.12.2002, str. 1. Rozporządzenie ostatnio zmienione rozporządzeniem Komisji (WE, Euratom) nr 1248/2006 (Dz.U. L 227 z 19.8.2006, str. 3).

⁽⁴⁾ Dz.U. C 139 z 14.6.2006, str. 1.

- (25) Jako że cele niniejszej decyzji nie mogą zostać w wystarczający sposób osiągnięte przez państwa członkowskie, a ze względu na ponadnarodowy i wielonarodowy charakter działań i środków programu możliwe jest ich lepsze osiągnięcie na poziomie Wspólnoty, Wspólnota może przyjąć środki zgodnie z zasadą pomocniczości określoną w art. 5 Traktatu. Zgodnie z zasadą proporcjonalności określoną w tym artykule niniejsza decyzja nie wykracza poza to, co jest konieczne do osiągnięcia tych celów.
- (26) Środki niezbędne dla wdrożenia niniejszej decyzji należy przyjąć zgodnie z decyzją Rady 1999/468/WE z dnia 28 czerwca 1999 r. ustanawiającą warunki wykonywania uprawnień wykonawczych przyznanych Komisji ⁽¹⁾.
- (27) Środki przejściowe dotyczące monitorowania działań rozpoczętych przed 31 grudnia 2006 r. powinny być przyjęte zgodnie z decyzją 2004/100/WE,
- a) zbliżanie członków społeczności lokalnych z całej Europy w celu wymiany doświadczeń, opinii i wartości, wyciągania wniosków z historii i budowania przyszłości;
- b) wspieranie działań, debat i refleksji związanych z obywatelstwem europejskim i z demokracją, wspólnymi wartościami, wspólną historią i kulturą poprzez współpracę w obrębie organizacji społeczeństwa obywatelskiego na szczeblu europejskim;
- c) przybliżanie Europy obywatelom poprzez propagowanie europejskich wartości i osiągnięć z zachowaniem pamięci o jej przeszłości;
- d) zachęcanie obywateli i organizacji społeczeństwa obywatelskiego ze wszystkich krajów uczestniczących do wzajemnych kontaktów przyczyniających się do dialogu międzykulturowego oraz eksponujących zarówno różnorodność, jak i jedność Europy, ze szczególnym uwzględnieniem działań mających na celu zacieśnianie więzi między obywatelami państw członkowskich Unii Europejskiej w składzie z dnia 30 kwietnia 2004 r. i państw członkowskich, które przystąpiły po tej dacie.

STANOWIĄ, CO NASTĘPUJE:

Artykuł 1

Przedmiot i zakres programu

1. Niniejsza decyzja ustanawia program „Europa dla Obywateli” (zwany dalej „programem”) na okres od dnia 1 stycznia 2007 r. do dnia 31 grudnia 2013 r.
2. Program przyczynia się do osiągnięcia następujących celów ogólnych:
 - a) umożliwienia obywatelom wzajemnych kontaktów i udziału w tworzeniu coraz im bliższej Europy, demokratycznej i otwartej na świat, zjednoczonej w swej różnorodności kulturowej i przez nią wzbogacanej, rozwijając w ten sposób obywatelstwo Unii Europejskiej;
 - b) rozwijania poczucia tożsamości europejskiej, opartej na wspólnych wartościach, historii i kulturze;
 - c) umacniania poczucia odpowiedzialności za Unię Europejską wśród jej obywateli;
 - d) pogłębiania wzajemnego zrozumienia między obywatelami Europy, którzy szanując i promując różnorodność kulturową i językową, wnoszą wkład w dialog międzykulturowy.

Artykuł 2

Szczegółowe cele programu

Program ma następujące cele szczegółowe, zgodne z podstawowymi celami Traktatu, realizowane na szczeblu ponadnarodowym:

⁽¹⁾ Dz.U. L 184 z 17.7.1999, str. 23. Decyzja zmieniona decyzją 2006/512/WE (Dz.U. L 200 z 22.7.2006, str. 11).

Artykuł 3

Działania

1. Do osiągnięcia celów programu dąży się poprzez wspieranie następujących działań, opisanych szczegółowo w części I załącznika:
 - a) działanie „Aktywni obywatele dla Europy” obejmujące:
 - partnerstwo miast;
 - projekty obywatelskie i środki wsparcia;
 - b) działanie „Aktywne społeczeństwo obywatelskie w Europie” obejmujące:
 - wsparcie strukturalne dla organizacji badających europejski porządek publiczny (zespołów ekspertów);
 - wsparcie strukturalne dla organizacji społeczeństwa obywatelskiego na szczeblu europejskim;
 - wsparcie dla projektów inicjowanych przez organizacje społeczeństwa obywatelskiego;
 - c) działanie „Razem dla Europy” obejmujące:
 - wydarzenia medialne, takie jak uroczystości upamiętniające, rozdania nagród, wydarzenia o charakterze artystycznym, konferencje ogólnoeuropejskie;
 - analizy, ankiety i sondaże opinii publicznej;
 - narzędzia informowania i rozpowszechniania informacji;

d) działanie „Aktywna pamięć europejska” obejmujące:

- zachowanie najważniejszych miejsc i archiwów związanych z deportacjami oraz upamiętnienie ofiar.

2. Zrównoważona integracja obywateli i organizacji społeczeństwa obywatelskiego ze wszystkich państw członkowskich może zostać uznana za priorytet w ramach każdego działania, zgodnie ze szczególnym celem określonym w art. 2 lit. d).

Artykuł 4

Formy środków wspólnotowych

1. Środki wspólnotowe mogą przyjąć formę dotacji lub zamówień publicznych.

2. Dotacje wspólnotowe mogą być przekazywane w określonych formach, takich jak dotacje operacyjne, dotacje na działania, stypendia, nagrody.

3. Zamówienia publiczne obejmują zakup usług, takich jak organizacja imprez, analizy i badania, narzędzia informowania i rozpowszechniania informacji, monitorowanie i ocena.

4. Aby kwalifikować się do dotacji wspólnotowej, beneficjenci muszą spełniać wymogi określone w części II załącznika.

Artykuł 5

Udział w programie

W programie mogą brać udział następujące kraje, zwane dalej „krajami uczestniczącymi”:

- państwa członkowskie;
- kraje EFTA będące stronami porozumienia EOG, zgodnie z postanowieniami tego porozumienia;
- kraje kandydujące objęte strategią przedakcesyjną, zgodnie z ogólnymi zasadami i warunkami określonymi w umowach ramowych zawartych z tymi krajami do celów uczestnictwa tych krajów w programach wspólnotowych;
- kraje Bałkanów Zachodnich, zgodnie z ustaleniami, które mają być dokonane z tymi krajami na mocy umów ramowych w sprawie ogólnych zasad uczestnictwa tych krajów w programach wspólnotowych.

Artykuł 6

Przystąpienie do programu

W programie mogą brać udział wszystkie zainteresowane strony, które propagują aktywne obywatelstwo europejskie, w szczególności władze i organizacje lokalne, organizacje badające europejski porządek publiczny (zespoły ekspertów), grupy obywateli i inne organizacje społeczeństwa obywatelskiego.

Artykuł 7

Współpraca z organizacjami międzynarodowymi

Program może obejmować wspólne i innowacyjne działania w dziedzinie aktywnego obywatelstwa europejskiego z udziałem odpowiednich organizacji międzynarodowych, takich jak Rada Europy i UNESCO, na zasadzie wspólnych wkładów i zgodnie z rozporządzeniem finansowym i różnymi zasadami danej instytucji lub organizacji.

Artykuł 8

Środki wykonawcze

1. Komisja przyjmuje środki konieczne do realizacji programu zgodnie z przepisami zawartymi w załączniku.

2. Następujące środki są przyjmowane zgodnie z procedurą, o której mowa w art. 9 ust. 2:

- ustalenia dotyczące wykonania programu, w tym roczny plan prac, kryteria i procedury wyboru;
- zapewnienie ogólnej równowagi pomiędzy różnymi działaniami w ramach programu;
- procedury monitorowania i oceny programu;
- wsparcie finansowe (kwota, czas trwania, dystrybucja i beneficjenci) udzielane przez Wspólnotę w związku z wszelkimi dotacjami operacyjnymi, wieloletnimi umowami o partnerstwie miast w ramach działania 1 oraz wydarzeniami medialnymi w ramach działania 3.

3. Wszelkie inne środki konieczne do realizacji programu przyjmuje się zgodnie z procedurą określoną w art. 9 ust. 3.

4. W ramach procedury, o której mowa w ust. 2, Komisja może dla każdego z działań wymienionych w załączniku sporządzić wytyczne w celu przystosowania programu do ewentualnych zmian priorytetów w dziedzinie aktywnego obywatelstwa europejskiego.

Artykuł 9

Komitet

1. Komisja jest wspomagana przez komitet.

2. W przypadku odesłania do niniejszego ustępu, stosuje się art. 4 i 7 decyzji 1999/468/WE, z uwzględnieniem przepisów art. 8 tej decyzji.

Okres, o którym mowa w art. 4 ust. 3 decyzji 1999/468/WE, wynosi dwa miesiące.

3. W przypadku odesłania do niniejszego ustępu, stosuje się art. 3 i 7 decyzji 1999/468/WE, z uwzględnieniem przepisów art. 8 tej decyzji.

4. Komitet uchwała swój regulamin.

Artykuł 10

Spójność z innymi instrumentami Wspólnoty i Unii Europejskiej

1. Komisja zapewnia spójność i komplementarność programu z instrumentami w innych obszarach działań Wspólnoty, obejmujących przede wszystkim edukację, kształcenie zawodowe, kulturę, młodzież, sport, środowisko, sektor audio-wizualny oraz media, podstawowe prawa i wolności, integrację społeczną, równość płci, zwalczanie wszelkich form dyskryminacji, rasizmu i ksenofobii, badania naukowe, społeczeństwo informacyjne i zewnętrzne działania Wspólnoty, w szczególności na szczeblu europejskiej polityki sąsiedztwa.

2. Aby zrealizować działania spełniające cele wspólne dla niniejszego programu i innych instrumentów Wspólnoty i Unii Europejskiej, program oraz wspomniane inne instrumenty mogą korzystać z tych samych zasobów.

Artykuł 11

Koperta finansowa

1. Kopertę finansową przeznaczoną na realizację programu w okresie, o którym mowa w art. 1, ustala się na 190 milionów EUR ⁽¹⁾.

2. Wartość przyznanych rocznych środków jest zatwierdzana przez organ budżetowy w granicach ram finansowych.

Artykuł 12

Przepisy finansowe

1. Pomoc finansowa przybiera formę dotacji dla osób prawnych. W zależności od charakteru działania i wytyczonego celu dotacje mogą być przyznawane również osobom fizycznym.

2. Komisja może przyznawać osobom fizycznym i prawnym nagrody za działania lub projekty zrealizowane w ramach programu.

3. Zgodnie z art. 181 rozporządzenia (WE, Euratom) nr 2342/2002 i w zależności od charakteru działania można zezwolić na finansowanie poprzez stawkę ryczałtową lub stosowanie stawek opartych na kosztach jednostkowych.

4. Można zezwolić na współfinansowanie w formie wkładu rzeczowego.

⁽¹⁾ Kwota ta oparta jest na liczbach z roku 2004 i podlega dostosowaniu technicznemu w celu uwzględnienia inflacji.

5. Komisja może zdecydować, biorąc pod uwagę cechy beneficjentów oraz rodzaj działań, o zwolnieniu beneficjentów z weryfikacji kompetencji i kwalifikacji zawodowych wymaganych do zakończenia proponowanego działania lub programu prac.

6. Ilość informacji wymaganych od beneficjenta może zostać ograniczona w przypadku niewielkich dotacji.

7. W szczególnych przypadkach, takich jak przyznanie niewielkiej dotacji, nie wymaga się od beneficjenta wykazania finansowej zdolności do przeprowadzenia zaplanowanego projektu lub programu prac.

8. Dotacje operacyjne przyznane w ramach o programu organom dążącym do osiągnięcia celu będącego przedmiotem interesu ogólnoeuropejskiego, określonym w art. 162 rozporządzenia nr 2342/2002 (EC, Euratom), nie są automatycznie obniżane w przypadku ich przedłużenia.

Artykuł 13

Ochrona interesów finansowych Wspólnoty

1. Komisja zapewnia, by podczas realizacji działań finansowanych w ramach niniejszej decyzji, interesy finansowe Wspólnoty były chronione przez zastosowanie środków zapobiegawczych przeciwko nadużyciom finansowym, korupcji i wszelkim innym nielegalnym działaniom, przez skuteczny system kontroli, windykację nienależycie wypłaconych kwot oraz, w przypadku wykrycia nieprawidłowości, przez system skutecznych, proporcjonalnych i odstraszających kar, zgodnie z rozporządzeniem Rady (WE, Euratom) nr 2988/95 z dnia 18 grudnia 1995 r. w sprawie ochrony interesów finansowych Wspólnot Europejskich ⁽²⁾, rozporządzeniem Rady (Euratom, WE) nr 2185/96 z dnia 11 listopada 1996 r. w sprawie kontroli na miejscu oraz inspekcji przeprowadzanych przez Komisję w celu ochrony interesów finansowych Wspólnot Europejskich przed nadużyciami finansowymi i innymi nieprawidłowościami ⁽³⁾ oraz rozporządzeniem Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) nr 1073/1999 z dnia 25 maja 1999 r. dotyczącym dochodzeń prowadzonych przez Europejski Urząd ds. Zwalczania Nadużyć Finansowych (OLAF) ⁽⁴⁾.

2. W odniesieniu do działań wspólnotowych finansowanych w ramach programu, pojęcie nieprawidłowości, o którym mowa w art. 1 ust. 2 rozporządzenia Rady (WE, Euratom) nr 2988/95, oznacza jakiegokolwiek naruszenie przepisów prawa wspólnotowego lub jakiegokolwiek naruszenie zobowiązania umownego wynikające z działania lub zaniechania działania ze strony podmiotu gospodarczego, które spowodowało lub mogło spowodować szkody w ogólnym budżecie Wspólnot lub w budżetach, które są zarządzane przez Wspólnoty, w związku z nieuzasadnionym wydatkiem.

⁽²⁾ Dz.U. L 312 z 23.12.1995, str. 1.

⁽³⁾ Dz.U. L 292 z 15.11.1996, str. 2.

⁽⁴⁾ Dz.U. L 136 z 31.5.1999, str. 1.

3. Komisja obniża, zawiesza lub odzyskuje kwotę pomocy finansowej przyznanej na dane działanie, jeżeli stwierdzi nieprawidłowości — w tym niezgodność z przepisami niniejszej decyzji lub decyzji indywidualnej, warunkami kontraktu lub umowy o przyznaniu danego wsparcia finansowego — lub jeżeli okaże się, że działanie zostało zmienione bez uzyskania zgody Komisji w sposób, który jest niezgodny z charakterem lub warunkami wykonania projektu.

4. Jeśli nie dotrzymano terminów lub jeśli stan realizacji danego działania uzasadnia jedynie część przydzielonej pomocy finansowej, Komisja zwraca się do beneficjenta o przedstawienie uwag przed upływem określonego terminu. W przypadku gdy beneficjent nie udzieli zadowalającej odpowiedzi, Komisja może anulować pozostałą część pomocy finansowej i zażądać zwrotu wypłaconych kwot.

5. Wszelkie bezpodstawnie wypłacone kwoty są zwracane Komisji. Do kwot, które nie zostały zwrócone w odpowiednim czasie, doliczane są odsetki na warunkach określonych w rozporządzeniu finansowym.

Artykuł 14

Monitorowanie i ocena

1. Komisja zapewnia regularne monitorowanie programu. Wyniki procesu monitorowania i oceny są wykorzystywane podczas realizacji programu. Monitorowanie obejmuje w szczególności sporządzanie sprawozdań, o których mowa w ust. 3 lit. a) i c).

Szczegółowe cele mogą podlegać przeglądowi zgodnie z art. 251 Traktatu.

2. Komisja zapewnia regularną, zewnętrzną i niezależną ocenę programu i regularnie przedstawia sprawozdania Parlamentowi Europejskiemu.

3. Komisja przedkłada Parlamentowi Europejskiemu, Radzie, Europejskiemu Komitetowi Ekonomiczno-Społecznemu oraz Komitetowi Regionów:

- a) sprawozdanie okresowe z oceny uzyskanych wyników oraz jakościowych i ilościowych aspektów realizacji programu nie później niż w dniu 31 grudnia 2010 r.;
- b) komunikat na temat kontynuacji programu nie później niż w dniu 31 grudnia 2011 r.;
- c) sprawozdanie z oceny ex-post nie później niż w dniu 31 grudnia 2015 r.

Artykuł 15

Przepis przejściowy

Działania rozpoczęte przed dniem 31 grudnia 2006 r. na mocy decyzji 2004/100/WE podlegają tej decyzji do momentu ich zakończenia.

Zgodnie z art. 18 rozporządzenia finansowego przyznane środki odpowiadające dochodom przeznaczonym na określone cele, wynikające ze zwrotu środków bezpodstawnie wypłaconych zgodnie z decyzją 2004/100/WE mogą być udostępnione dla potrzeb programu.

Artykuł 16

Wejście w życie

Niniejsza decyzja wchodzi w życie dwudziestego dnia po jej opublikowaniu w *Dzienniku Urzędowym Unii Europejskiej*.

Niniejszą decyzję stosuje się od dnia 1 stycznia 2007 r.

Sporządzono w ..., ...

W imieniu Parlamentu Europejskiego

...

Przewodniczący

W imieniu Rady

...

Przewodniczący

ZAŁĄCZNIK

I. OPIS DZIAŁAŃ

Informacje uzupełniające o dostępie do programu

Organizacje społeczeństwa obywatelskiego, o których mowa w art. 6, obejmują między innymi związki zawodowe, instytucje edukacyjne i organizacje działające w dziedzinie wolontariatu i sportu amatorskiego.

DZIAŁANIE 1: Aktywni obywatele dla Europy

Działanie to stanowi część programu ukierunkowaną w szczególności na formy aktywności, w których uczestniczą obywatele. Dzielą się one na następujące dwa rodzaje środków:

Partnerstwo miast

Środek ten ma na celu działania, które łączą się z bezpośrednią wymianą między obywatelami Europy lub propagują taką wymianę poprzez ich udział w działaniach związanych z partnerstwem miast. Mogą to być działania jednorazowe lub pilotażowe lub też wieloletnie umowy o ustalonej strukturze, uwzględniające kilku partnerów, oparte o planowe podejście i składające się z wielu działań — od spotkań obywateli po specjalistyczne konferencje lub seminaria na tematy będące przedmiotem wspólnego zainteresowania, wraz z towarzyszącymi im publikacjami — organizowanych w kontekście działań związanych z partnerstwem miast. Środek ten aktywnie przyczyni się do wzmacniania wiedzy i zrozumienia między obywatelami i między kulturami.

W latach 2007, 2008 i 2009 wsparcie strukturalne może zostać przekazane bezpośrednio Radzie Gmin i Regionów Europy (CEMR), podmiotowi, który realizuje cel będący przedmiotem interesu ogólnoeuropejskiego i działa w dziedzinie partnerstwa miast.

Projekty obywatelskie i środki wsparcia

W ramach tego środka wsparcie zostanie udzielone różnym projektom o wymiarze ponadnarodowym i międzysektorowym, w których bezpośredni udział biorą obywatele. Priorytet będą miały projekty nastawione na zachęcanie do uczestniczenia na szczeblu lokalnym. Skala i zakres takich projektów będą zależały od sytuacji społecznej, a ich celem będzie badanie innowacyjnymi metodami możliwych odpowiedzi na zidentyfikowane potrzeby. Propagowane będzie wykorzystanie nowych technologii, w szczególności technologii społeczeństwa informacyjnego (TSI). Projekty te mają umożliwić obywatelom o zróżnicowanych poglądach wspólne działania lub dyskusje dotyczące wspólnych kwestii europejskich, rozwijając przez to wzajemne zrozumienie i zwiększając wiedzę na temat procesu integracji europejskiej.

Aby poprawić jakość projektów w dziedzinie partnerstwa miast i projektów obywatelskich, należy również stworzyć środki wsparcia, które umożliwią wymianę najlepszych praktyk, gromadzenie doświadczeń na użytek zainteresowanych stron na szczeblu lokalnym i regionalnym, włączając w to władze publiczne, oraz rozwój nowych umiejętności, np. poprzez szkolenia.

Na realizację tego działania przeznaczona jest przynajmniej 47 % całkowitej kwoty budżetu niniejszego programu.

DZIAŁANIE 2: Aktywne społeczeństwo obywatelskie w Europie

Wsparcie strukturalne dla organizacji badających europejski porządek publiczny (zespoły ekspertów)

Organizacje będące źródłem nowych idei i przemyśleń na tematy europejskie są ważnymi instytucjonalnymi partnerami w dyskusji, mogącymi formułować w sposób niezależny strategiczne, międzysektorowe zalecenia dla instytucji UE. Mogą one podejmować działania dające impuls do dyskusji, zwłaszcza w kwestiach obywatelstwa Unii Europejskiej oraz europejskich wartości i kultur. Środek ten ma na celu wzmocnienie możliwości instytucjonalnych tych organizacji, które są reprezentatywne, stwarzają rzeczywistą wartość dodaną na szczeblu europejskim, są w stanie zapewnić znaczący efekt mnożnikowy oraz są zdolne do współpracy z innymi beneficjentami programu. Istotnym elementem w tym obszarze jest wzmocnienie sieci transeuropejskich. Dotacje mogą być przyznawane na podstawie wieloletniego programu pracy, łączącego wiele różnych tematów lub działań.

W latach 2007, 2008 i 2009 wsparcie strukturalne może zostać udzielone bezpośrednio stowarzyszeniu „Groupement d'études et de recherches Notre Europe” oraz „Institut für Europäische Politik”, podmiotom realizującym cel będący przedmiotem interesu ogólnoeuropejskiego.

Wsparcie strukturalne dla organizacji społeczeństwa obywatelskiego na szczeblu europejskim

Organizacje społeczeństwa obywatelskiego są ważnym elementem obywatelskiego, edukacyjnego, kulturalnego i politycznego zaangażowania społecznego obywateli. Konieczne jest, aby istniały i były zdolne do działania i współpracy na poziomie europejskim. Powinny one także mieć możliwość uczestniczenia w kształtowaniu polityki poprzez konsultacje. Środek ten zapewni im stabilność i zdolność do działania w wymiarze międzysektorowym i horyzontalnym w charakterze ponadnarodowych katalizatorów w stosunku do ich własnych członków oraz społeczeństwa obywatelskiego na szczeblu europejskim, przyczyniając się w ten sposób do celów programu. Istotnym elementem w tym obszarze działania jest wzmocnienie sieci transeuropejskich i stowarzyszeń europejskich. Dotacje mogą być przyznawane na podstawie wieloletniego programu prac, łączącego wiele różnych tematów lub działań.

W latach 2007, 2008 i 2009 wsparcie strukturalne może zostać udzielone bezpośrednio trzem podmiotom realizującym cel będący przedmiotem interesu ogólnoeuropejskiego: Platformie Europejskich Społecznych Organizacji Pozarządowych, Ruchowi Europejskiemu oraz Europejskiej Radzie ds. Uchodźców i Wypędzonych.

Wsparcie dla przedsięwzięć inicjowanych przez organizacje społeczeństwa obywatelskiego

Organizacje społeczeństwa obywatelskiego na szczeblu lokalnym, regionalnym, krajowym lub europejskim angażują obywateli lub reprezentują ich interesy poprzez debatę, publikacje, rzecznictwo i inne konkretne projekty ponadnarodowe. Rozpoczęcie lub kontynuowanie działań organizacji społeczeństwa obywatelskiego w wymiarze europejskim pozwoli im na zwiększenie możliwości i dotarcie do szerszego grona odbiorców. Bezpośrednia współpraca organizacji społeczeństwa obywatelskiego z różnych państw członkowskich przyczyni się do wzajemnego zrozumienia różnych kultur i punktów widzenia oraz do określenia wspólnych obaw i wartości. Cel ten może być realizowany w postaci pojedynczych projektów, jednak podejście długofalowe będzie miało trwalszy wpływ i umożliwi powstawanie sieci oraz efektów synergii.

Na realizację tego działania przeznaczono około 29 % całkowitej kwoty budżetu niniejszego programu.

DZIAŁANIE 3: Razem dla Europy

Wydarzenia medialne

Środek ten ma na celu wsparcie imprez o znacznej skali i zasięgu organizowanych przez Komisję — w stosownych przypadkach we współpracy z państwami członkowskimi lub innymi stosownymi partnerami — które wywołują oddźwięk wśród ludności Europy, przyczyniają się do zwiększenia poczucia ich przynależności do jednej wspólnoty, zwiększają ich wiedzę na temat historii, osiągnięć i wartości Unii Europejskiej, włączają ich w dialog międzykulturowy i przyczyniają się do rozwoju ich tożsamości europejskiej.

Wydarzeniami takimi mogą być obchody upamiętniające wydarzenia historyczne, uroczystości związane z europejskimi osiągnięciami, wydarzenia o charakterze artystycznym, akcje mające na celu szerzenie wiedzy na temat konkretnych problemów, konferencje ogólnoeuropejskie oraz przyznawanie nagród za ważne osiągnięcia. Propagowane będzie wykorzystanie nowych technologii, w szczególności TSI.

Analizy

Aby lepiej zrozumieć aktywne obywatelstwo na szczeblu europejskim, Komisja będzie sporządzać analizy, ankiety i sondaże opinii publicznej.

Narzędzia informowania i rozpowszechniania informacji

Ze względu na skupienie uwagi na obywatelach i różnorodność inicjatyw w dziedzinie aktywnego obywatelstwa, za pomocą portalu internetowego i innych narzędzi należy przekazywać kompleksowe informacje na temat różnych działań w ramach programu, innych działań europejskich związanych z obywatelstwem oraz innych istotnych inicjatyw.

W latach 2007, 2008 i 2009 wsparcie strukturalne może zostać udzielone bezpośrednio organizacjom „Association Jean Monnet”, „Centre européen Robert Schuman” oraz „Maisons de l'Europe”, zrzeszonym na szczeblu krajowym i europejskim, które realizują cel będący przedmiotem interesu ogólnoeuropejskiego.

Na realizację tego działania przeznaczono około 10 % całkowitej kwoty budżetu niniejszego programu.

DZIAŁANIE 4: Aktywna pamięć europejska

W ramach niniejszego działania mogą być wspierane następujące rodzaje projektów:

- na rzecz ochrony głównych miejsc i pomników mających związek z masowymi deportacjami, byłych obozów koncentracyjnych i innych nazistowskich miejsc męczeństwa i eksterminacji ludności na wielką skalę, jak również archiwów zawierających dokumentację tych wydarzeń, oraz na rzecz zachowania pamięci o ofiarach, a także o osobach, które w ekstremalnych warunkach ratowały innych przed holocaustem;
- na rzecz upamiętnienia ofiar masowej eksterminacji i masowych deportacji związanych ze stalinizmem oraz ochrony pomników i archiwów zawierających dokumentację tych wydarzeń.

Na realizację tego działania przeznaczono około 4 % całkowitej kwoty budżetu niniejszego programu.

II. ZARZĄDZANIE PROGRAMEM

Program będzie realizowany zgodnie z zasadami przejrzystości oraz otwartości na różnego rodzaju organizacje i projekty. Z tego względu wybór projektów i działań będzie się odbywał zasadniczo w drodze otwartych zaproszeń do składania wniosków. Odstępstwa będą możliwe tylko w szczególnych okolicznościach i w pełnej zgodności z art. 168 ust.1 lit. c) i d) rozporządzenia (WE, Euratom) nr 2342/2002.

Niniejszy program będzie rozwijał zasadę wieloletnich programów partnerskich w oparciu o uzgodnione cele i analizę wyników, tak aby zapewnić wzajemne korzyści zarówno dla społeczeństwa obywatelskiego, jak i dla Unii Europejskiej. Maksymalny czas trwania finansowania przydzielonego poprzez pojedynczą umowę o dotację w ramach programu jest ograniczony do 3 lat.

W przypadku niektórych działań konieczne może być wprowadzenie scentralizowanego zarządzania pośredniego przez agencję wykonawczą lub, szczególnie dla działania 1, przez agencje krajowe.

Wszystkie działania będą realizowane na szczeblu ponadnarodowym. Będą wspierać mobilność obywateli i przepływ idei w ramach Unii Europejskiej.

Ważnym elementem będzie tworzenie sieci kontaktów i wykorzystanie efektu mnożnikowego, w tym wykorzystanie technologii informatycznych i komunikacyjnych (TliK), co znajdzie odzwierciedlenie zarówno w typie działań, jak i w różnorodności uczestniczących w nich organizacji. Propagowany będzie rozwój wzajemnego oddziaływania oraz synergii między różnymi stronami uczestniczącymi w programie.

Z budżetu programu można również pokrywać wydatki związane z działaniami przygotowawczymi, kontynuującymi, monitorującymi, kontrolnymi i oceniającymi, które są bezpośrednio niezbędne do zarządzania programem i do realizacji jego celów, w szczególności analiz, zebrań, działań informacyjnych i publikacyjnych, wydatki związane z sieciami TliK, do celów wymiany informacji, jak również wszelkie inne wydatki na wsparcie administracyjne i techniczne, o których może zdecydować Komisja do celów zarządzania programem.

Ogólne wydatki administracyjne programu powinny być proporcjonalne do zadań przewidzianych w danym programie i powinny wynosić około 10 % całkowitej kwoty budżetu przyznanego na program.

Komisja może również podejmować odpowiednie działania w zakresie informowania, publikacji i rozpowszechniania informacji, zapewniając w ten sposób szerokie rozpowszechnianie i duży wpływ działań wspieranych przez program.

III. KONTROLE I AUDYTY

Dla projektów wybranych zgodnie z niniejszą decyzją zostanie ustanowiony system audytu z zastosowaniem kontroli wrywkowej.

Beneficjent otrzymujący dotację jest zobowiązany do udostępniania Komisji przez okres pięciu lat od daty płatności końcowej wszelkich dokumentów uzupełniających dotyczących wydatków. Beneficjent dotacji musi dopilnować, by w stosownych przypadkach dokumenty uzupełniające będące w posiadaniu partnerów lub członków zostały udostępnione Komisji.

Komisja może przeprowadzić audyt w zakresie wykorzystania dotacji bezpośrednio przy pomocy własnych pracowników lub za pośrednictwem dowolnego kompetentnego podmiotu zewnętrznego przez nią wybranego. Audyty te mogą być prowadzone przez cały okres umowy, jak również przez okres pięciu lat od daty wypłaty ostatniej części dotacji. W uzasadnionych przypadkach wyniki tych audytów mogą prowadzić do decyzji Komisji w sprawie odzyskania dotacji.

Personel Komisji i upoważniony przez Komisję personel zewnętrzny musi mieć odpowiedni dostęp do biur beneficjenta oraz do wszelkich informacji, w tym informacji w postaci elektronicznej, niezbędnych do przeprowadzenia takich audytów.

Trybunał Obrachunkowy oraz Europejski Urząd ds. Zwalczania Nadużyć Finansowych (OLAF) korzystają z takich samych praw jak Komisja, szczególnie jeśli chodzi o dostęp.

UZASADNIENIE RADY

I. WPROWADZENIE

1. W dniu 6 kwietnia 2005 r. Komisja przyjęła i następnie przekazała Parlamentowi Europejskiemu i Radzie wniosek dotyczący decyzji, opartej na art. 151 i 308 traktatu o WE, ustanawiającej program na rzecz promowania aktywnego obywatelstwa europejskiego.
2. Europejski Komitet Ekonomiczno-Społeczny wydał opinię w dniu 26 października 2005 r.
3. Komitet Regionów wydał opinię w dniu 17 listopada 2005 r.
4. Parlament Europejski wydał opinię w pierwszym czytaniu w dniu 5 kwietnia 2006 r.
5. W dniu 25 września 2006 r. Rada przyjęła wspólne stanowisko zgodnie z art. 251 ust. 2 traktatu WE.

II. CEL

1. Ogólne cele programu zaproponowane przez Komisję mają przyczynić się do:
 - stworzenia obywatelom możliwości współpracy i udziału w tworzeniu Europy, która byłaby im coraz bliższa, zjednoczona w swojej różnorodności kulturowej i wzbogacona przez nią,
 - tworzenia tożsamości europejskiej w oparciu o uznane wspólne wartości, historię i kulturę,
 - poprawy wzajemnego zrozumienia między obywatelami Europy, którzy szanują i doceniają różnorodność kulturową, przyczyniając się do dialogu międzykulturowego.
2. Zaproponowane konkretne cele, które mają być wdrożone na szczeblu ponadnarodowym mają za zadanie:
 - zbliżenie członków społeczności lokalnych z całej Europy w celu wymiany doświadczeń, opinii i wartości, wyciągnięcia wniosków z historii oraz budowania przyszłości;
 - wspieranie działań, debat i refleksji związanych z obywatelstwem europejskim poprzez współpracę organizacji społeczeństwa obywatelskiego na szczeblu europejskim;
 - przybliżenie idei Europy dla jej obywateli poprzez wspieranie i docenianie europejskich wartości i osiągnięć, przy równoczesnym zachowaniu pamięci o przeszłości Europy;
 - wspieranie zrównoważonej integracji obywateli i organizacji społeczeństwa obywatelskiego ze wszystkich państw członkowskich, co przyczyni się do dialogu międzykulturowego i ukaże zarówno różnorodność, jak i jedność Europy, ze szczególnym uwzględnieniem działań dotyczących państw członkowskich, które niedawno przystąpiły do Unii Europejskiej.

III. ANALIZA WSPÓLNEGO STANOWISKA

1. Uwagi natury ogólnej

Wspólne stanowisko Rady podtrzymuje główne elementy pierwotnego wniosku Komisji. Rada, Parlament Europejski i Komisja mają generalnie podobne poglądy na przedmiotową decyzję.

Budżet w wysokości 190 milionów EUR (według cen z 2004 r., podlegający korekcie w celu uwzględnienia inflacji) został uzgodniony przez te trzy instytucje w kontekście porozumienia międzyinstytucjonalnego w sprawie ram finansowych na lata 2007-2013.

Rada podjęła we wspólnym stanowisku pomysł Parlamentu Europejskiego, aby dodać nowe — czwarte — działanie związane z aktywnym upamiętnieniem historii Europy. Rada zareagowała również pozytywnie na sugestię Parlamentu, by dodać trzy dodatkowe „wyznaczone organy” (co w sumie daje dziewięć), które otrzymywałyby dotacje na mocy programu. Jednakże w celu zapewnienia właściwej równowagi specjalny status tych dziewięciu organów wygasa po trzech latach.

W odniesieniu do przybliżonego podziału budżetu Rada starała się ponownie podkreślić stosunkową wagę działania 1 (partnerstwo miast i projekty obywatelskie) oraz, podobnie jak Parlament, starała się ograniczyć wydatki na zarządzanie programem.

W odniesieniu do wdrożenia programu i procedury komitologii z nim związanej Rada rozszerzyła zastosowanie procedury zarządzania tak, by objęła ona również niektóre przypadki wsparcia finansowego.

2. Poprawki Parlamentu Europejskiego

Rada dążyła do tego, by we wspólnym stanowisku uwzględnić obawy i priorytety Parlamentu Europejskiego, i była w stanie zaakceptować większość poprawek Parlamentu.

Poprawki 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 10, 12, 14, 15, 16, 17, 18, 19, 20, 22, 24, 25, 28, 29, 30, 31, 32, 34, 37, 39, 42, 43, 44, 46, 48, 49, 50, 51, 52, 60 i 61 zostały zaakceptowane w całości, częściowo lub co do zasady.

W odniesieniu do poprawek 8, 9, 11, 13, 23, 26, 33, 35, 38, 40, 47 i 53 Rada zdecydowała o poparciu linii Komisji i nie zaakceptowaniu poprawek.

Dodany w poprawce 21 fragment dotyczący legalności instytucji został uznany za zbędny. W odniesieniu do poprawki 27 Rada nie chciała przewidywać wsparcia strukturalnego prawnie niejasnemu pojęciu „stowarzyszeń lub sieci”. Poprawka 36 dotyczyła budżetu programu, którym zajmowały się i który zatwierdziły trzy instytucje w kontekście porozumienia w sprawie ram finansowych. W odniesieniu do poprawki 41 Rada nie uznała za zasadne wyróżniania imprez organizowanych przez kluby sportowe z miast partnerskich, zważywszy na fakt, że w tej części tekstu nie zostały wyraźnie wymienione inne sektory, natomiast organizacje sportowe zostały dodane w załączniku. Poprawka 45 dotyczy podziału budżetu, w którym Rada wolała poprzeć działanie 1, pozostawiając wielkość procentową przydzieloną na działanie 2 w wysokości podobnej do pierwotnej propozycji Komisji.

IV. WNIOSEK

Rada uznaje, że wspólne działanie jest tekstem wyważonym, w którym uwzględniono w pełni cele, które stawia Parlament Europejski w poprawkach do wniosku Komisji. Rada oczekuje osiągnięcia w niedalekiej przyszłości porozumienia z Parlamentem, w celu przyjęcia przedmiotowej decyzji.
